

Marjolein Thijssen, MscOT, ergotherapeut en docent opleiding ergotherapie bij de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN).

Medeauteur: Ergotherapie bij ouderen met dementie en hun mantelzorgers (EDOMAH)

PhD student bij Mentality; een onderzoek naar de succesfactoren van dementievriendelijke gemeenschappen

Korte kennismaking

- Wat motiveert jou in het werken met de doelgroep mensen met dementie en hun mantelzorgers?
- Hoe kan ergotherapie daaraan bijdragen?

Confusion
And embarrassment
When you asked me
On which day, in which
year,
my mother had to go

No day passes
Without me picturing her
But which day of which
year

I simply do not know

Still,
She comes around every
day
And that feels better than
A day grieving once a year

Dementie: verlies van:

**Onafhankelijkheid &
autonomie in
dagelijkse activiteiten
Deelname aan
sociale activiteiten**

**cliënt dementie
&
mantelzorger**

Toename draaglast

mantelzorger

Doel van ergotherapie bij dementie

- Betekenisvolle dagelijkse activiteiten eigen omgeving.
- Omgaan met gevolgen van dementie.
- Kwaliteit van leven

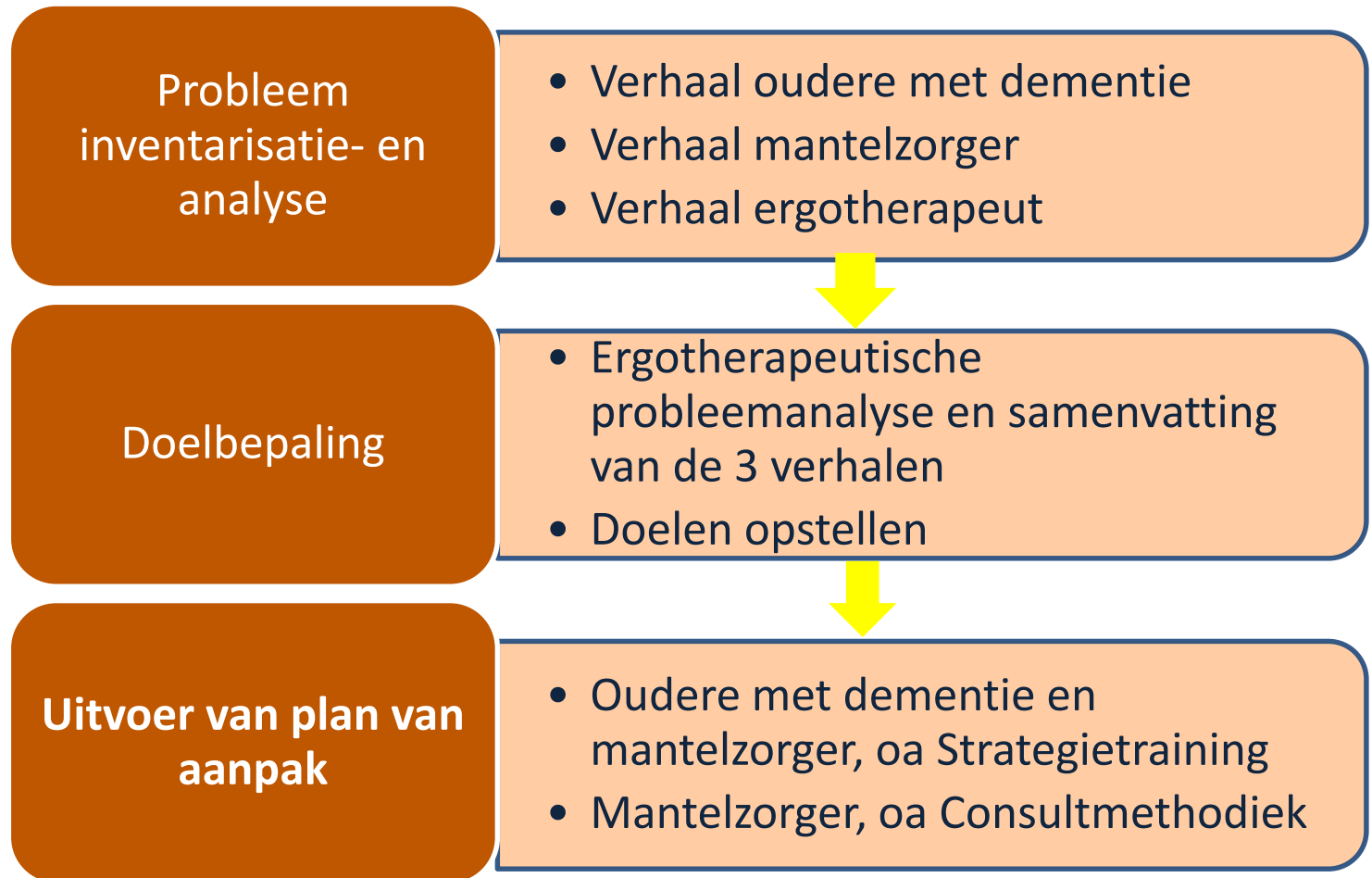
Voor mantelzorgers:

- Toename gevoel competentie
- Afname draaglast

EDOMAH programma

EDOMAH-programma

Kennismaking..

Probleem
inventarisatie- en
analyse

- Verhaal oudere met dementie
- Verhaal mantelzorger
- Verhaal ergotherapeut

- Stel aan de ander de vraag: 'welke zorgen hebt u?'
- Leg dit uit aan de ander.
- Stel de volgende vraag:
- 'waar bent u trots op?'
- Leg uit aan de ander.

EDOMAH-programma

Doelbepaling

- Ergotherapeutische probleemanalyse en samenvatting van de 3 verhalen
- Doelen opstellen

Doelen opstellen

Voorbeelden client dementie

‘Ik wil weer meedoen’.

“Geen pottenkijkers!

‘Gewoon, dat het normaal blijft.

‘gewoon, dat iedereen normaal blijft doen’

‘Scherp zijn, zoals voorheen’.

Voorbeelden mantelzorger

- “even niet die oren op hoeven hebben’.
- ‘minder druk hebben’
- ‘dat hij/zij zelf bezig is’.
- ‘weten hoe ik.....’

Doelen concretiseren

Van: Algemeen

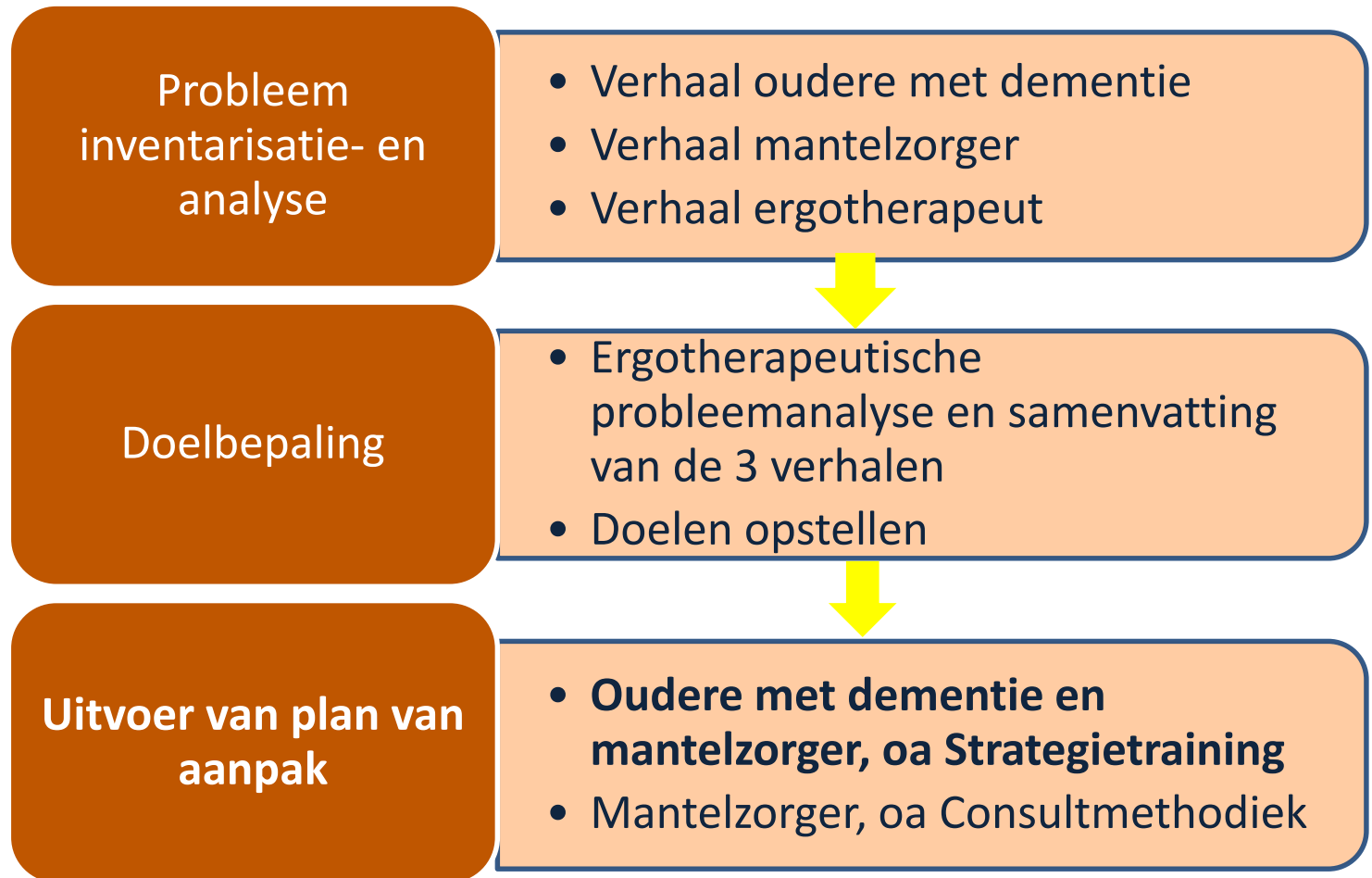
Via: Onderwerp/
situatie/ activiteit.

Naar: activiteit.

Tot: gewenst gedrag
dat zichtbaar is.

- “Ik wil wat scherper zijn/worden”.
- ‘Wanneer/bij welke gelegenheid/hoe merkt u dat wèl scherp bent’
- ‘Wanneer is het vooral belangrijk om scherp te zijn’.
- ‘Wat doet u dan (bij zo’n gelegenheid)’
- ‘Wat zou u willen doen/kunnen doen opdat u weer het gevoel krijgt scherp te zijn’.
- ‘Wat hebt u er weer voor over om scherper te zijn’.
- ‘Kunt u zich iets voorstellen bij ondersteuning daarbij?’

EDOMAH-programma

Ergotherapie bij ouderen met dementie en hun mantelzorgers – Het EDOMAH-programma.

Auteurs: M. Graff, M. van Melick, M. Thijssen, P. Verstraten en J. Zajec.

Rekening houden met beperkingen. Mogelijkheden gebruiken.

In gesprek met oudere die steeds de huissleutels kwijtraakt, tot grote irritatie van mantelzorger:

‘U bent vaak uw sleutels kwijt, waardoor u uw huis niet binnen kunt komen. Gelukkig heeft uw zoon de sleutels en kan hij van zijn werk komen om ze u even te brengen. Uw zoon heeft soms het idee dat u daarom te gemakkelijk over uw huissleutels denkt en er niet alert genoeg meer op bent.

Uit observatie / gesprek bleek echter dat uw zakken zo vol zitten dat u de sleutel niet herkent bij het zoeken.’

U vindt het handig om van te voren alles bij u te steken, juist omdat u bang bent dat u iets vergeet. Helaas kunt u daardoor uw sleutels niet onderscheiden van alle andere spullen in uw jaszakken.

‘Het is belangrijk om te bedenken op welke manier u uw sleutels terug kunt vinden.’

Rekening houden met beperkingen. Mogelijkheden gebruiken.

Scenario 1:

Hulpverlener:

Kunt u niet beter proberen om wat minder spullen bij u te steken?

Oudere: Hoezo?

Hulpverlener:

Nou, u neemt ook dingen mee die u waarschijnlijk nauwelijks nodig zult hebben, zoals uw fietssleutels. Daardoor raakt u misschien in de war. Als u die voortaan thuis laat, kunt u, met minder spullen in uw jaszak, mogelijk uw huissleutel wel op het gevoel herkennen.

Oudere: Ja maar, wat moet ik wel en niet meenemen?

Hulpverlener: Dat wat u het minst gebruikt ... (kunt u) bijvoorbeeld ...

Rekening houden met beperkingen. Mogelijkheden gebruiken.

Scenario 2:

Ergotherapeut:

Hoe zou het mogelijk zijn om de sleutel te onderscheiden tussen de andere spullen?

Oudere: Ik voel altijd naar de sleutels ... maar dat is niet genoeg?

Ergotherapeut: Het is belangrijk dat u in uw jaszak uw sleutel op het gevoel kunt herkennen. Dan bent u geholpen.

Oudere: Nou, dan hang ik er toch gewoon een dingetje aan of zo.

Ergotherapeut: Goed idee, misschien een soort sleutelhanger? Een die groot genoeg is of herkenbaar genoeg?

Oudere: Ik heb zo'n ding van mijn kleinzoon gekregen (lacht), dat is misschien wat.

Geheugen strategieën.

- Stoffers3: Dagelijkse handelingen worden moeilijker

Wat valt je op?

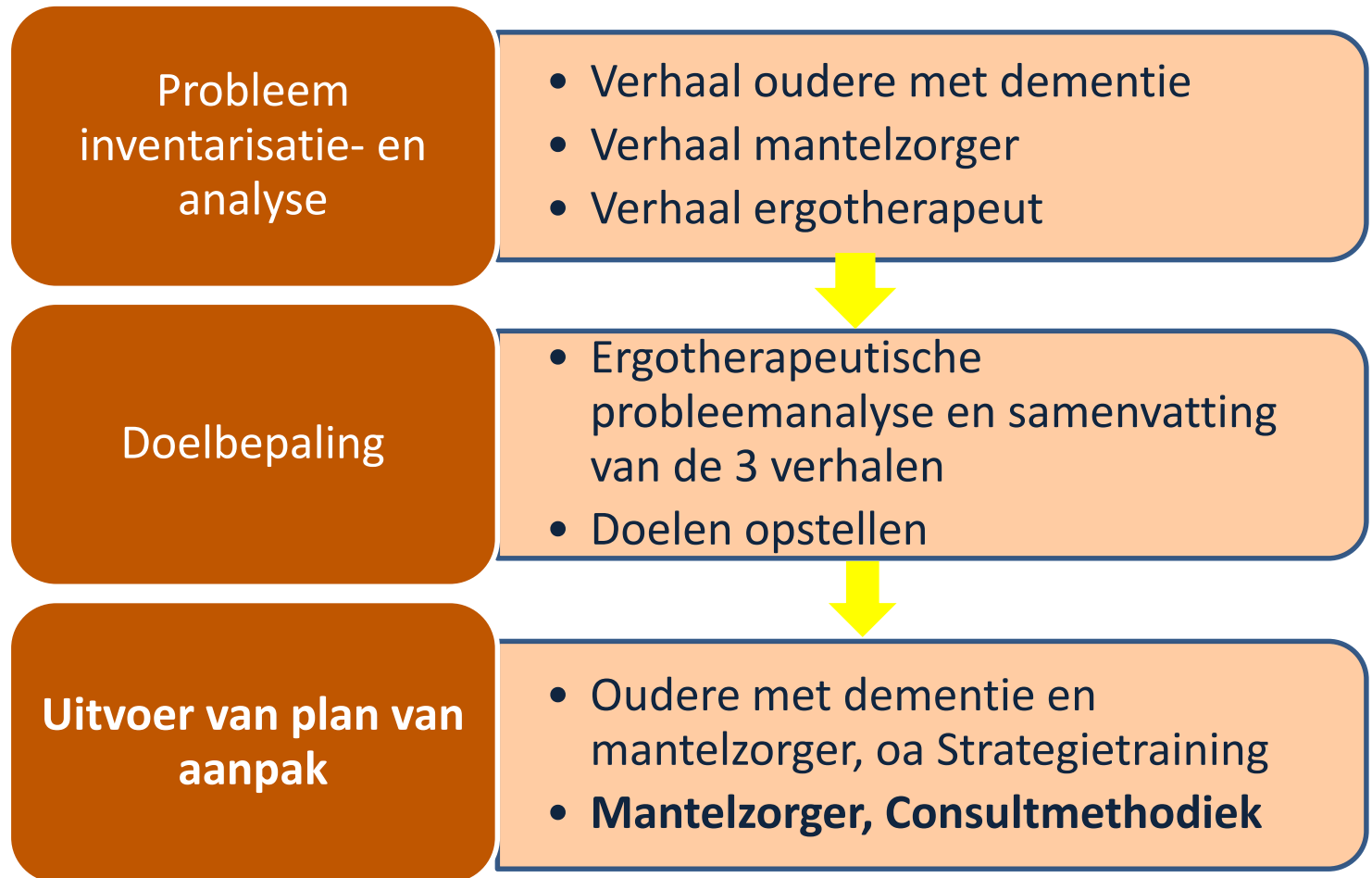
Geheugenstrategieën

- Stoffers2: Ik loop er maar achteraan

Geheugen strategieën.

- Stoffers 1 Mollenklem

EDOMAH-programma

Ergotherapie bij ouderen met dementie en hun mantelzorgers – Het EDOMAH-programma.

Auteurs: M. Graff, M. van Melick, M. Thijssen, P. Verstraten en J. Zajec.

Doelen opstellen

Doelen mantelzorger

- “even niet die oren op hoeven hebben’.
- ‘minder druk hebben’
- ‘dat hij/zij zelf bezig is’.
- ‘weten hoe ik.....’

Aanpak

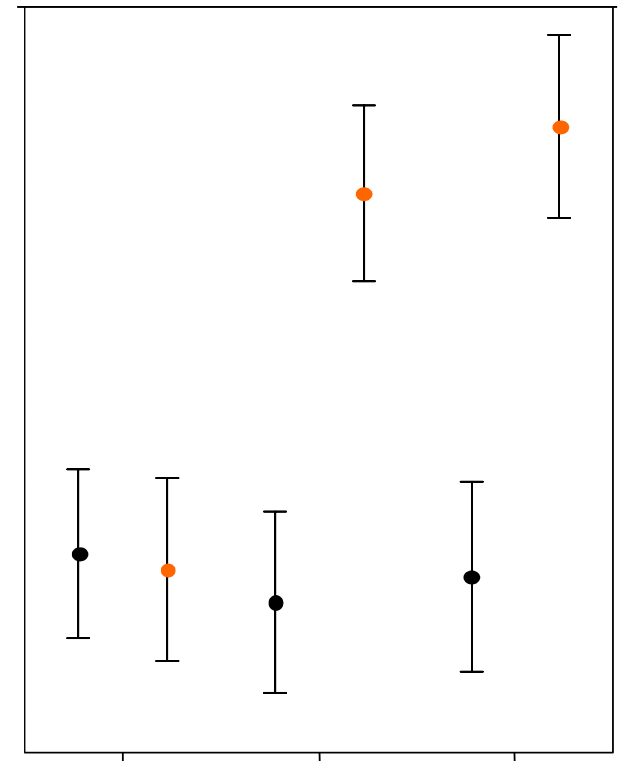
- *‘Hoe kunt u bereiken dat.....’*
- Oplossingsgericht coachen;
‘hoe houdt u het vol’
- Begeleidings-adviezen/ -oefenen

Effectonderzoek

experimentele groep (n=68) – controlegroep (n=67)

**Klinische relevante
verbeteringen primaire
uitkomstmaten:**

- **Vaardigheden (AMPS)
(84% vs 9%)**
- **Behoefte hulp (IDDD)
(78% vs 12%)**
- **Gevoel competentie (SCQ)
(58% vs 18%)**

(Graff, Vernooij-Dassen, Thijssen, Dekker, Hoefnagels, Olde-Rikkert, *BMJ*, 2006)

Slot: waar en hoe kunnen we elkaar aanvullen?

- Wat motiveert jou in het werken met de doelgroep mensen met dementie en hun mantelzorgers?
- Hoe kan ergotherapie daaraan bijdragen?

Dank voor de aandacht en succes!

Tot slot.....

**Mensen
vergeten
misschien
wat je
gezegd
hebt, maar
ze zullen
niet
vergeten
hoe ze zich
door jou
voelen**

Over weerstand

‘Houd in gedachten dat authentieke weerstand als doel heeft diegene die weerstand biedt te *beschermen*, en *niet bedoeld is als een aanval op de ander*’.

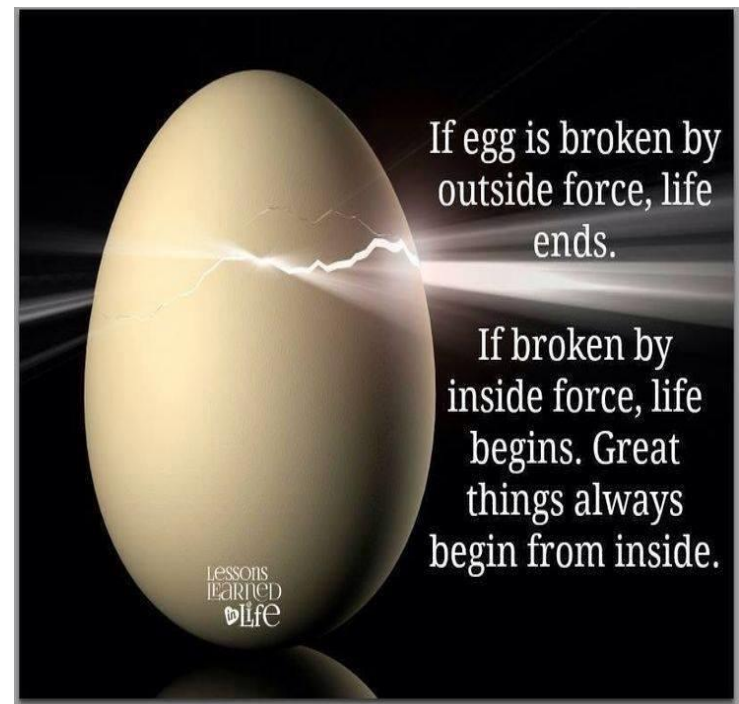
Voordelen van weerstand

- Het weerhoudt je ervan teveel hooi op vork te nemen, en/of je af te laten leiden van je doelen
- Het maakt het mogelijk duidelijker te kiezen wat goed voor *jou* is

Omgaan met weerstand ?

Meestal is men geneigd om, als men verzet aantreft, dit te *ontlopen, te ont-wijken,...* en wanneer men er op een gegeven moment niet meer omheen kan gaat men *overtuigen, doordrukken en afdwingen*

10 beïnvloedingsvaardigheden (Bijker 2008)

Ik

De kracht van het <i>willen</i>	De kracht van het <i>denken</i>	De kracht van het <i>voelen</i>	De kracht van het <i>geloven</i>
1. compliment - eren 2. profileren 3. stelling nemen	4. argumenteren	5. luisteren, samenvatten doorvragen 6. betrekken 7. erkenning geven	8. toekomst- perspectief schetsen 9. Aansluiten bij belang 10. De eerste stap zetten
aansporend	overtuigend	onderzoekend	inspirerend

De anderen

De kunst van het schakelen

**“Wanneer je mensen wilt motiveren
om een schip te bouwen,
leer ze dan verlangen naar de zee”**

**WAT DOEN WE
MET DE
CONCURRENTIESTRIJD**

**ALS BLIJKT DAT
WE ALLEMAAL
UNIEK ZIJN**

Loesje

POSTBUS 1045

6801 BA ARNHEM

Lessen van de ganzen

- lessen van de ganzen samenwerken

Lessen samenwerken mbv cola

- lessen samenwerken mbv cola